

**แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรม
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล**
**Guidelines for Managing International Graduate Programs Based on the
Concept of Cultural Integration at Rajamangala University of Technology**

วาลี อมาตยกุล¹ จิรศักดิ์ สุรงค์พิพรรัตน์² และละมุล รอดขวัญ³
Valee Amatyakul¹, Jirasak Surungkipirat² and Lamun Rodkhwan³

¹ นักศึกษาปริญญาเอกหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Doctor of Philosophy Program in Educational Administration innovation, College of Innovation Management,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

^{2,3} Lecturer of the Doctor of Philosophy Program in Educational Administration innovation, College of Innovation
Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: Valee.amat@rmutr.ac.th¹, jirsu@hotmail.com², rodkhwan.la@gmail.com³

Received: Nov. 3, 2025; Revised: Dec. 12, 2025; Accepted: Dec. 15, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (2) เพื่อสร้างแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 3) เพื่อประเมินและนำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 199 คน ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 4 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบประเมิน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการจากประชากรทั้งหมด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด คือ การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร และการประกันคุณภาพหลักสูตร ในขณะที่ด้านที่มีผลการประเมินต่ำที่สุด คือ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยี 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย 7 ด้านหลัก และ 33 แนวทางปฏิบัติย่อย และ 3) การประเมินแนวทาง พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนภายใต้บริบทของประเทศไทย

คำสำคัญ: แนวทางการบริหาร หลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ แนวคิดผสานวัฒนธรรม

Abstract

This mixed-methods research aimed to (1) examine the current conditions of international graduate program management based on the concept of cultural integration in Rajamangala University of Technology, (2) develop culturally integrated management guidelines for international graduate programs, and (3) evaluate and propose the finalized management guidelines for international graduate programs grounded in cultural integration. The sample consisted of 199 faculty members responsible for these programs, including program coordinators and instructors from all four RMUT campuses that offer international graduate programs. The instruments used in this research included questionnaires, in-depth interviews, and evaluation forms, all of which were validated for content validity by experts. Data collection was conducted from the entire population, and the data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and narrative description. The findings revealed that: (1) the overall current condition of international graduate program management based on cultural integration was at a high level. The highest-rated dimension was international program management, followed by curriculum development and curriculum quality assurance, while the lowest-rated dimension was intercultural communication and the use of technology. (2) The proposed management guidelines consisted of seven major components and thirty-three sub-guidelines. (3) The evaluation of the guidelines indicated the highest levels of appropriateness and feasibility. The guidelines can be practically applied to enhance the quality and effectiveness of international graduate program management, ensuring alignment with international standards and promoting sustainable implementation within the Thai higher education context.

Keywords: Management Guidelines, International Graduate Programs, Cultural Integration Concept

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่รวดเร็วและซับซ้อน ส่งผลให้การศึกษาต้องมีความพลวัต และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง (สุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี และสาธิตา ตาลชัย, 2566) ประเทศไทยได้กำหนดกรอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนในทุกระดับการศึกษา (รุ่งโรจน์ ศิริพันธ์, 2560) อีกทั้งยังเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของนักศึกษาต่างชาติ เนื่องจากวัฒนธรรม วิถีชีวิต และระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

การยกระดับสถาบันอุดมศึกษาไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรนานาชาติและสร้างความร่วมมือกับสถาบันชั้นนำต่างประเทศ เพื่อรองรับความต้องการของนักศึกษาต่างชาติและแก้ปัญหาจำนวนนักศึกษาไทยที่ลดลง (สำนักงานนโยบายและแผนการอุดมศึกษา ระยะยาว 20 ปี, 2561) การใช้มาตรฐานการศึกษานานาชาติยังช่วยให้มหาวิทยาลัยสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจโลก (Hubball & Edwards-Henry, 2011; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

ขณะเดียวกัน หลักสูตรนานาชาติยังคงเผชิญความท้าทายหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม การปรับตัวของนักศึกษาใหม่ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ตลอดจนต้นทุน

การดำเนินการที่สูง (ธิดาพร บุญมั่น, 2565; จริญญา เทพพรบัญชากิจ, 2556) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การเรียนภาษาไทยเบื้องต้น และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและเปิดกว้าง มีส่วนสำคัญในการช่วยให้นักศึกษาต่างชาติปรับตัวด้านวัฒนธรรมและเพิ่มความมั่นใจในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Berry, 1997; Kim, 2001; Ward, Bochner, & Furnham, 2001)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่ยังคงปรากฏ คือ การขาดกรอบการบริหารหลักสูตรที่คำนึงถึงพลวัตทางวัฒนธรรม และพฤติกรรมของผู้เรียนในบริบทวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเป็นนานาชาติ (UNESCO, 2020) ได้เน้นย้ำว่าการศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องบูรณาการความยั่งยืนทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าไปในระบบการจัดการศึกษา เพื่อสร้างสมดุลระหว่างความเป็นสากลและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ในบริบทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง โดยเฉพาะ 4 แห่งที่เปิดหลักสูตรนานาชาติ ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาความเป็นนานาชาติ ทั้งด้านหลักสูตร ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการเผยแพร่อัตลักษณ์ไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2567) อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการหลักสูตรดังกล่าวยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับการจัดการศึกษา ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการศึกษาและพัฒนาแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติที่ผสมผสานวัฒนธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนในระบบอุดมศึกษาไทย (ชุดิมา สุตจรรยา, 2563)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อประเมินและนำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติเป็นกระบวนการจัดการที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยมีเป้าหมายให้หลักสูตรมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานโลก ซึ่งสอดคล้องกับ Burns & Sinfield (2022) ที่ชี้ว่าหลักสูตรนานาชาติต้องมีความยืดหยุ่น ทันสมัย และมุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้นอกจากนี้ การบริหารหลักสูตรยังต้องสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการเคลื่อนย้ายทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Knight (2004) ที่ระบุว่า การนานาชาติของการศึกษาเป็นกระบวนการบูรณาการมิติทางวัฒนธรรม ความร่วมมือ และมาตรฐานสากลเข้าสู่โครงสร้างหลักสูตรทั้งหมด รวมถึงงานของ Altbach & Knight (2007) ที่ชี้ว่าความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จของหลักสูตรนานาชาติ

แนวคิดด้านการผสมผสานวัฒนธรรมยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ โดย Berry (2005) อธิบายว่าประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรมและทักษะการสื่อสารมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม

ของผู้เรียน ขณะที่ Kim (2001) ระบุว่าการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมเกิดจากการปรับตัวอย่างต่อเนื่องผ่านการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร งานของ Stufflebeam & Coryn (2014) ชี้ว่าการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น การประเมินอย่างเป็นระบบ และการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ Amr et al., (2020) ที่พบว่าผู้เรียนต่างชาติต้องเผชิญความท้าทายด้านภาษา ความเข้าใจวัฒนธรรม และความพร้อมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จึงต้องมีระบบสนับสนุนที่เหมาะสม ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร นอกจากนี้ การบูรณาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมในหลักสูตรยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างผู้เรียนจากภูมิหลังที่แตกต่างกัน

ชุดิมา สุตจรรยา (2563) ระบุว่า การบูรณาการมิติทางวัฒนธรรมในหลักสูตร การมีส่วนร่วมของอาจารย์ และระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งมีส่วนสำคัญต่อความยั่งยืนของหลักสูตรนานาชาติ ขณะที่ ธิดาพร บุญเม่น (2565) พบว่าความพร้อมด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการสนับสนุนด้านระบบดิจิทัลมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของนักศึกษาต่างชาติในมหาวิทยาลัยไทยจึงสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลต้องเน้นทั้งด้านความยืดหยุ่น ความร่วมมือระหว่างประเทศ การบูรณาการวัฒนธรรม และการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี เพื่อยกระดับคุณภาพหลักสูตรให้ยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยมีฐานแนวคิดสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ มุ่งเน้นการวางแผน พัฒนา การประกันคุณภาพ และการดำเนินงานหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล (Choudaha & Hu, 2017)

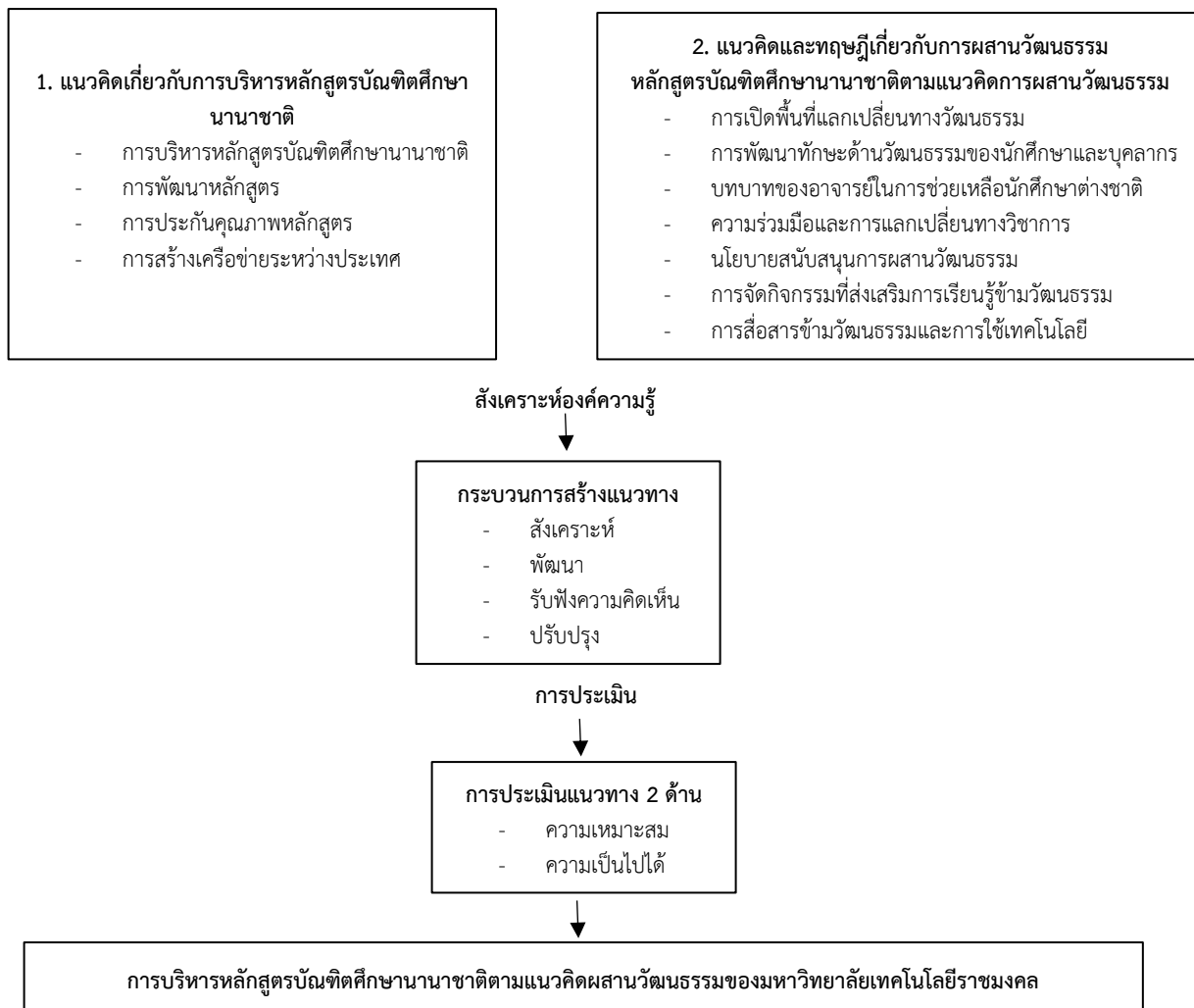
สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติให้ความสำคัญต่อการวางแผน การพัฒนา การประกันคุณภาพ และการดำเนินงานของหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้มีความสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานโลก ตลอดจนส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการและความยั่งยืนของระบบอุดมศึกษา

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการผสานวัฒนธรรม ซึ่งเน้นการสร้างการเข้าใจและการปรับตัวระหว่างวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในสภาพแวดล้อมการศึกษานานาชาติ โดยอาศัยทฤษฎีการปรับตัวทางวัฒนธรรมของ Berry (2005) อธิบายว่าการปรับตัวเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและวัฒนธรรมเมื่อบุคคลต้องอยู่ในสังคมใหม่ รวมถึงแนวคิดการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมของ Banks (2021); Parekh (2020) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้และการบริหารจัดการในบริบทพหุวัฒนธรรมจำเป็นต้องบูรณาการมิติทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน (Hall, 1989; สุภาวดี ยงยุทธ, 2564)

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการผสานวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรมจำเป็นต้องบูรณาการมิติทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมโลก โดยอาศัยการปรับตัวทางวัฒนธรรม การพัฒนาความสามารถระหว่างวัฒนธรรม และการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความหลากหลายและความเสมอภาค ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกื้อหนุนต่อการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติให้มีประสิทธิภาพในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับสากล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ (1) ตัวแปรนำเข้าซึ่งเป็นแนวคิดทางทฤษฎีด้านการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติและทฤษฎีการผสมผสานวัฒนธรรม (2) กระบวนการสังเคราะห์แนวทางเชิงทฤษฎีให้เป็นต้นแบบแนวทางการบริหาร และ (3) การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ก่อนสรุปเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติบนแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ดังรูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 4 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และ 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญคืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 87 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร 112 คน รวมทั้งสิ้น 199 คน การสุ่มตัวอย่างใช้ การเลือกแบบเจาะจงทั้งหมด (Purposive Census Sampling) เนื่องจากจำนวนประชากรไม่มาก สามารถเก็บข้อมูลจาก ทุกคน เพื่อความครบถ้วน และลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและแม่นยำสูงสุด และทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของมหาวิทยาลัยทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ เครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดแผนวัฒนธรรม จำนวน 12 ด้าน 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย 1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง 2) ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) โดยทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียง และปรับปรุงข้อคำถามก่อนนำไปใช้จริง 3) ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) และค่าความเชื่อมั่นต้อง ≥ 0.70 ขึ้นไปถือว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ส่งแบบสอบถามออนไลน์ 2) ติดตามผลตอบกลับ 3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำมาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ร้อยละ การจัดอันดับค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดแผนวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดแผนวัฒนธรรม โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกใช้วิธี การเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาคุณลักษณะด้านความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) นัดหมายสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ 2) บันทึกข้อมูลตามแบบฟอร์ม 3) ตรวจสอบความถูกต้องของบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 เพื่อจัดทำร่างแนวทางเบื้องต้น 2) จัดทำ ร่างแนวทางฉบับที่ 1 3) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิ 4) นำข้อมูลและข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์และปรับปรุง เพื่อสร้างเป็นแนวทางฉบับที่ 2 ที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ระยะที่ 3 ระยะนี้เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดแผนวัฒนธรรม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตรนานาชาติ การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกใช้วิธี การเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาคุณลักษณะด้านความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฉบับที่ 2 ใน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ความเหมาะสม 2) ความเป็นไปได้ การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยส่งแบบประเมินและรับคำตอบผ่านระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิถูกนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุง และสรุปผลเพื่อปรับเป็น แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดแผนวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ฉบับสมบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้ 2) ค่าเฉลี่ย 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) การสรุปข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพเพื่อปรับปรุงแนวทาง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ	4.33	0.81	มากที่สุด
2. การพัฒนาหลักสูตร	4.28	0.92	มากที่สุด
3. การประกันคุณภาพหลักสูตร	4.24	0.70	มากที่สุด
4. ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ	3.79	0.90	มาก
5. การสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ	3.69	1.04	มาก
6. การบริหารหลักสูตรนานาชาติบนแนวคิดการผสานวัฒนธรรม	3.47	0.95	มาก
7. บทบาทของอาจารย์ในการช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ	3.25	1.06	ปานกลาง
8. การเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม	3.17	1.06	ปานกลาง
9. การพัฒนาทักษะด้านวัฒนธรรมของนักศึกษาและบุคลากร	3.15	1.05	ปานกลาง
10. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม	3.13	1.08	ปานกลาง
11. นโยบายสนับสนุนการผสานวัฒนธรรม	3.08	1.05	ปานกลาง
12. การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยี	2.80	1.22	ปานกลาง
รวม	3.45	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.81) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.92) และ การประกันคุณภาพหลักสูตร ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 1.22) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การสร้างแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย 12 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ 8 ข้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5 ข้อ ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตร 4 ข้อ ด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ 5 ข้อ ด้านการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดการผสานวัฒนธรรม 5 ข้อ ด้านการเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม 5 ข้อ ด้านการพัฒนาทักษะด้านวัฒนธรรมของนักศึกษาและบุคลากร 5 ข้อ ด้านบทบาทของอาจารย์ในการช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ 5 ข้อ ด้านความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ 5 ข้อ ด้านนโยบายสนับสนุนการผสานวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 3 ข้อ และ ด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยี 3 ข้อ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า แนว

ทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดการผานวัฒนธรรมในระยะที่ 1 แม้จะมีความครอบคลุมในทุกประเด็น แต่เนือหาายังปรากฏความซ้ำซ้อนในบางด้าน และในบางประเด็นยังสามารถบูรณาการให้สอดคล้องกันได้ เพื่อให้เกิดความกระชับ ชัดเจน และเอื้อต่อการนำไปใช้จริง โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้วิจัยควรปรับผลจากระยะที่ 1 จาก 12 ด้าน 58 ข้อ ให้เหลือ 7 ด้าน 33 ข้อ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผลการประเมิน พบว่า แนวทางที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสามารถนำไปใช้ได้จริงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

แนวทาง	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ	4.48	0.52	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด
2. แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร	4.39	0.56	มากที่สุด	4.36	0.54	มากที่สุด
3. แนวทางการประกันคุณภาพการดำเนินงานหลักสูตร	4.42	0.57	มากที่สุด	4.39	0.55	มากที่สุด
4. แนวทางการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ	4.49	0.54	มากที่สุด	4.47	0.51	มากที่สุด
5. แนวทางการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะและกิจกรรมเพื่อการผานวัฒนธรรม	4.38	0.52	มากที่สุด	4.35	0.53	มากที่สุด
6. แนวทางบทบาทของอาจารย์ในการสนับสนุนและดูแลนักศึกษาต่างชาติ	4.31	0.62	มากที่สุด	4.28	0.59	มากที่สุด
7. นโยบายการสนับสนุนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	4.33	0.50	มาก	4.3	0.48	มาก
รวม	4.4	0.55	มากที่สุด	4.37	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลจากการประเมิน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.55) และความเป็นไปได้อีกมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระดับนานาชาติ ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.54) และ ด้านการประกันคุณภาพการดำเนินงานหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.57) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมน้อยที่สุดคือ ด้านนโยบายการสนับสนุนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.50) สำหรับด้านความเป็นไปได้ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระดับนานาชาติ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.54) และ ด้านการประกันคุณภาพการดำเนินงานหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.55)

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุดคือ ด้านนโยบายการสนับสนุนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.48) แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิด ผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการบริหารหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประกันคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knight (2004) ที่ระบุว่าการนานาชาติของ หลักสูตรต้องมีการจัดการที่ชัดเจนและเชื่อมโยงกับมาตรฐานสากล รวมถึงต้องมีการพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่าง ประเทศอย่างต่อเนื่องด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยีเป็นประเด็นที่มหาวิทยาลัยยังต้องพัฒนา เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับ Berry (2005) ที่ระบุว่าการพัฒนาสมรรถนะระหว่างวัฒนธรรมจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ตรง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปรับตัว ขณะเดียวกัน รายงานของ UNESCO (2022); Ally (2019) ระบุว่า สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งทั่วโลกยังขาดความพร้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สถานการณ์ของมหาวิทยาลัยไทยที่ยังต้องยกระดับโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการสนับสนุนเชิงนโยบายเพื่อให้หลักสูตร นานาชาติมีคุณภาพและความยั่งยืนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการเตรียมความพร้อมของ บุคลากรยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและระบบสนับสนุนด้านพหุวัฒนธรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญ ต่อการยกระดับคุณภาพหลักสูตรนานาชาติในอนาคต

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิด ผสาน วัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน มีความเห็นที่ สอดคล้องกันว่า แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดการผสานวัฒนธรรมในระยะที่ 1 ประกอบด้วย 12 ด้าน และแนวทางปฏิบัติย่อย 56 ข้อ แม้จะมีความครอบคลุมในทุกประเด็น แต่เนื้อหาบางประการอาจ ขาดข้อในบางด้าน และในบางประเด็นยังสามารถบูรณาการให้สอดคล้องกันได้ เพื่อให้เกิดความกระชับ ชัดเจน และเอื้อต่อ การนำไปใช้จริง โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้วิจัยควรปรับผลจากระยะที่ 1 จาก 12 ด้าน 58 ข้อ ให้เหลือ 7 ด้าน 33 ข้อ โดยใช้ เกณฑ์การจัดกลุ่มตามความสัมพันธ์ และความใกล้เคียงของเนื้อหา เพื่อลดความซ้ำซ้อนและทำให้แนวทางมีความกระชับ เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ ด้านที่ 1 การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ 7 ข้อ ประกอบด้วย (1) การวางแผนและดำเนินงานหลักสูตรให้สอดคล้องภาษา วัฒนธรรม และมาตรฐานสากล (2) การ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรตามมาตรฐานสากล (3) การขยายความร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ (4) การใช้ เกณฑ์ AUN-QA และ EdPEX ในการบริหารและประเมินคุณภาพหลักสูตร (5) การเตรียมการสอนและพัฒนากิจกรรมการ เรียนรู้เชิงนานาชาติ (6) การออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงความต้องการแรงงานนานาชาติ (7) การพัฒนาบุคลากร ด้านภาษา เทคโนโลยี และวัฒนธรรม ด้านที่ 2 การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ประกอบด้วย (1) การปรับหลักสูตรให้ทัน ต่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา (2) การปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องด้วยข้อมูลสะท้อนกลับ (3) การพัฒนา หลักสูตรให้ตอบสนองตลาดแรงงานสากล (4) การส่งเสริมหลักสูตรแบบยืดหยุ่นและสหวิทยาการ ด้านที่ 3 การประกัน คุณภาพและการดำเนินงานหลักสูตร ประกอบด้วย (1) การประเมินหลักสูตรตามเกณฑ์สากล (2) การรับฟังข้อเสนอแนะจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) การดำเนินงานประกันคุณภาพตามกรอบสากลที่ได้รับการยอมรับ (4) การใช้ข้อมูลผลลัพธ์พัฒนา หลักสูตรนานาชาติ ด้านที่ 4 การสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ (1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันและองค์กร ต่างประเทศ (2) การส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัย (3) การสนับสนุนงานวิจัยร่วมเพื่อสร้างองค์ความรู้ระดับ โลก (4) การพัฒนาหลักสูตรร่วม (5) การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาความเข้าใจพหุวัฒนธรรม ด้านที่ 5 การเสริมสร้างทักษะ

และกิจกรรมเพื่อการผสมผสานวัฒนธรรม ประกอบด้วย (1) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (2) การส่งเสริมพื้นที่และกิจกรรมร่วมระหว่างนักศึกษาไทยต่างชาติ (3) การพัฒนาทักษะวัฒนธรรมของนักศึกษาและบุคลากร (4) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (5) การเรียนรู้เชิงบริการและโครงการภาคสนาม ด้านที่ 6 บทบาทของอาจารย์ในการสนับสนุนนักศึกษาต่างชาติ ประกอบด้วย (1) การให้คำปรึกษาทางวิชาการอย่างใกล้ชิด (2) การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมและอบรมเสริม (3) การส่งเสริมความร่วมมือเชิงวิชาการระหว่างอาจารย์และนักศึกษา (4) การบูรณาการความหลากหลายทางวัฒนธรรมในรายวิชา (5) การจัดการเรียนการสอนหลายภาษา และด้านที่ 7 นโยบายการสนับสนุนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วย (1) การบูรณาการเนื้อหาวัฒนธรรมในหลักสูตร (2) การใช้ระบบดิจิทัลติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ (3) การจัดทำนโยบายและมาตรการสนับสนุนเทคโนโลยีสื่อสารข้ามวัฒนธรรม แนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย 7 ด้านหลัก 33 ข้อแนวทางปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนความสมดุลระหว่างระบบการบริหารจัดการและความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรม ดังนั้นการบริหารหลักสูตรนานาชาติจำเป็นต้องผสมผสานมิติการจัดการเชิงกลยุทธ์เข้ากับมิติทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความเป็นสากลอย่างแท้จริง แนวทางที่พัฒนาขึ้นสะท้อนหลักการสำคัญของ Deardorff (2006) ซึ่งระบุว่าการบริหารหลักสูตรนานาชาติที่มีประสิทธิผลต้องมุ่งพัฒนาความสามารถระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในบริบทสากล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Banks (2001) ที่เสนอว่าหลักสูตรควรบูรณาการมิติพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและสร้างความตระหนักรู้ในความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง ขณะเดียวกัน ผลการวิจัยของ ชุตินา สุตจรรยา (2563) ชี้ว่าการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การประเมินผลอย่างเป็นระบบ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพหลักสูตรให้สอดคล้องมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ทรงคุณวุฒิมองว่าการจัดกลุ่มประเด็นตามความสัมพันธ์ของเนื้อหา จะช่วยลดความซ้ำซ้อน เพิ่มความเป็นเอกภาพ และทำให้แนวทางมีความพร้อมต่อการนำไปปฏิบัติในบริบทมหาวิทยาลัยไทยมากขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดผสมผสานวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน พบว่าแนวทางทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (3) ด้านการประกันคุณภาพและการดำเนินงานหลักสูตร (4) ด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ (5) ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะและกิจกรรมเพื่อการผสมผสานวัฒนธรรม (6) ด้านบทบาทของอาจารย์ในการสนับสนุนและดูแลนักศึกษาต่างชาติ และ (7) ด้านนโยบายการสนับสนุนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ได้จริงในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knight (2004) ที่อธิบายว่าการนานาชาติของการศึกษาไม่ใช่เพียงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการบูรณาการมิติของวัฒนธรรมและความเป็นสากลเข้าไปในนโยบาย โครงสร้าง และการจัดการหลักสูตรทั้งหมด ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญสูงสุดกับด้านเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ แสดงถึงความเข้าใจในมิติความร่วมมือระดับโลก ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติอย่างยั่งยืน Altbach & Knight (2007) ขณะเดียวกัน ด้านการบริหารหลักสูตรและการประกันคุณภาพได้รับการประเมินในระดับสูง สะท้อนให้เห็นถึงระบบบริหารจัดการภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและแนวคิดของ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD, 2018) เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ แนวทางข้างต้นยังครอบคลุมทั้งการพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร การส่งเสริมทักษะข้ามวัฒนธรรม และบทบาทของอาจารย์ในการสนับสนุนนักศึกษาต่างชาติ ยังสอดคล้องกับ Deardorff (2006) ที่มองว่าการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมคือองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิดาพร บุญเม่น (2565) ที่ชี้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการมิติทางวัฒนธรรมและการสนับสนุนนักศึกษา

ต่างชาติดีอย่างรอบด้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ นพดล โพธิ์ศรี (2566) พบว่ามหาวิทยาลัยควรพัฒนาบทบาทของอาจารย์และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพหลักสูตรและเสริมสร้างสมรรถนะระดับสากลของผู้เรียนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้เชี่ยวชาญตระหนักว่าการบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และพัฒนาบทบาทอาจารย์เชิงพหุวัฒนธรรม เป็นกลไกหลักที่ช่วยเสริมคุณภาพและความยั่งยืนของหลักสูตรนานาชาติได้อย่างแท้จริงในบริบทมหาวิทยาลัยไทย

สรุป

การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการบริหารหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประกันคุณภาพหลักสูตร ซึ่งมีระบบการวางแผนและดำเนินงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสามารถยกระดับคุณภาพหลักสูตรได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยีเป็นด้านที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อให้การจัดการศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผลจากการสังเคราะห์ข้อมูล และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติ 7 ด้านหลัก 33 แนวทางปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระดับนานาชาติ การส่งเสริมทักษะและกิจกรรมเพื่อการพหุวัฒนธรรม รวมถึงบทบาทของอาจารย์ในการสนับสนุนนักศึกษาต่างชาติ แนวทางที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในสถาบันอุดมศึกษาไทย เพื่อพัฒนาการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืนบนพื้นฐานของความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การยกระดับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลให้เป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยียังมีระดับต่ำที่สุด จึงเสนอให้ มหาวิทยาลัยพัฒนาระบบสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมผ่านสื่อดิจิทัลอย่างเป็นระบบ
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญ จึงเสนอให้ มหาวิทยาลัยสร้างเครือข่ายวิชาการระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน
3. จากผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการปรับตัวทางวัฒนธรรม จึงเสนอให้พัฒนาอบรมอาจารย์ด้านสมรรถนะพหุวัฒนธรรม โดยสามารถวัดผลได้จากจำนวนผู้เข้าร่วม ผลงานจากโครงการ และการเปลี่ยนแปลงสมรรถนะพหุวัฒนธรรมของผู้เรียน
4. จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางที่พัฒนามีความเหมาะสมและเป็นไปได้สูง จึงเสนอให้ หน่วยงานกำกับดูแล กำหนดนโยบายและติดตามผลตามหลัก CQI เพื่อความยั่งยืน เพื่อให้สามารถประเมินคุณภาพได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น คะแนนประเมินผลหลักสูตร รายงานผลลัพธ์การเรียนรู้ และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาติดตามผลแบบ Longitudinal เพื่อประเมินผลการนำแนวทางการบริหารหลักสูตรนานาชาติไปใช้จริงในสถาบันอุดมศึกษา โดยติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนการด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาในระยะยาว เพื่อให้ได้ผลที่แม่นยำและเชื่อถือได้มากขึ้น
2. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่วิจัย ไปยังสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารหลักสูตรในบริบทวัฒนธรรมที่หลากหลาย อันจะช่วยพัฒนาองค์ความรู้และสร้างแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น
3. ควรใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงลึก (Advanced Mixed Methods Design) เช่น Sequential Explanatory หรือ Sequential Exploratory เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณที่ชัดเจน และข้อมูลเชิงคุณภาพที่อธิบายความหมายเชิงลึกของการพัฒนาวัฒนธรรมในบริบทหลักสูตรนานาชาติอย่างครอบคลุม
4. ควรเพิ่มตัวแปรศึกษา เช่น ตัวแปรด้านสมรรถนะระหว่างวัฒนธรรมของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา หรือปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารหลักสูตรนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). รายงานสถานการณ์การอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2565. บริษัท ส.เอเซียเพรส (1989) จำกัด.
- จรัญญา เทพรบัญชกิจ. (2556). การบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติในมหาวิทยาลัยไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ชูติมา สุตจรรยา. (2563). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษา. วารสารเศรษฐศาสตร์, 48(2), 112-130.
- ธิดาพร บุญเม่น. (2565). ความท้าทายในการจัดการศึกษานานาชาติของมหาวิทยาลัยไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 15(2), 52-66.
- นพดล โพธิ์ศรี. (2566). การบูรณาการมิติพหุวัฒนธรรมในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 43(2), 45-53.
- รุ่งโรจน์ ศิริพันธ์. (2560). การพัฒนาพลเมืองอาเซียนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในการรองรับประชาคมอาเซียน. วารสารพุทธอาเซียนศึกษา, 2(1), 1-22.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย. [ม.ป.พ.]. (หมายเหตุ: ข้อมูลสำนักพิมพ์ไม่ครบถ้วน)
- สำนักงานนโยบายและแผนการอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี. (2561). กรอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สุภาวดี ยิงยุทธ. (2564). การบูรณาการวัฒนธรรมในหลักสูตรการศึกษานานาชาติ. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษา, 8(1), 30-33.
- สุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี และ สาธิตา ตาลชัย. (2566). พลวัตการศึกษายุคดิจิทัลกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารการบริหารการศึกษา, 14(1), 2-10.
- Ally, M. (2019). Competency profile of the digital and online teacher in future education. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 20(2), n.p.

-
- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3–4), 290–305.
- Amr, R., Razak, N. A., Qasem, Y. A., & Mohammed, A. (2020). Challenges affecting international students' sustainable learning in Malaysian higher education institutions. *Sustainability*, 12(18), 9182.
- Banks, J. A. (2001). Multicultural education: Characteristics and goals. In J. A. Banks & C. A. McGee Banks (Eds.), *Multicultural education: Issues and perspectives* (4th ed., pp. 3–30). Wiley.
- Banks, J. A. (2021). *Cultural diversity and education: Foundations, curriculum, and teaching* (7th ed.). Routledge.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology*, 46(1), 5–34.
- Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697–712.
- Burns, D., & Sinfield, S. (2022). *Teaching, learning and study skills* (5th ed.). Sage.
- Choudaha, R., & Hu, J. (2017). *International student mobility trends 2017* (pp. 1–45). World Education Services.
- Deardorff, D. K. (2006). Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), 241–266.
- Hall, E. T. (1989). *Beyond culture*. Anchor Books.
- Hubball, H., & Edwards-Henry, A. (2011). Developing international graduate program curricula for global engagement. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 8(2), 23–25.
- Kim, Y. Y. (2001). *Becoming intercultural: An integrative theory of communication and cross-cultural adaptation*. Sage.
- Knight, J. (2004). Internationalization remodeled: Definition, approaches, and rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), 5–31.
- Knight, J. (2011). Internationalization of higher education: Evolving concepts and frameworks. *International Journal of Educational Management*, 25(2), 113–125.
- OECD. (2018). *Education policy outlook 2018: Putting student learning at the centre*. OECD Publishing.
- Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. S. (2014). *Evaluation theory, models, and applications* (2nd ed.). Jossey-Bass.
- UNESCO. (2020). *Education for sustainable development: A roadmap*. UNESCO Publishing.